

Fatih, Bu Kitapta At Kopturuyor

Gönderen : sergüzept - 19/08/2007 21:26

Fatih, Bu Kitapta At Kopturuyor

<http://img507.imageshack.us/img507/7890/k12n16.jpg>

Fatih-i Ýstanbul, Sultan Mehmet Han'ın dođudan batýya, kuzeyden güneye otuz yıl boyunca aralıksız süren seferlerini anlatan 'Fetihname', yeni harflerle ilk kez yayımlandý.

Alman tarihçi Franz Babinger tarafından 52 yıl önce týpkýbasým olarak gün yüzüne çýkan kitap, Osmanlý tarihçiliđinin klasikleri yer alýyor. Bilinen tek ve orijinal nüshası Berlin Bibliothek National'da bulunan Fetihnâme, Sultan Fatih'in fetihlerinin yanında II. Bâyezid devrinin ilk yıllarını da anlatýyor. Yapý Kredi Yayınları'ndan çýkan eseri kaleme alan Kývâmî'nin, anlattýđý seferleri bizzat katýlmýp olmasý kitabın önemini artýrýyor. Piırsel bir dil ile fetihleri anlatan Kývâmî, Arnavutluk'tan Bosna'ya, Midilli'den Eđrizboz'a yedi cihana hükmetmiş bir imparatorluđun fetih serüvenini gözler önüne seriyor.

Fetihname'nin bulunma öyküsü de bir hayli ilginç. Kývâmî'nin Fetihnâme'sini yana yakýla arayan Millet Kütüphanesi'nin kurucusu Emirî Efendi, Osmanlý Tarih Encümeni azalarından Ýskender Hoçi Bey'in bu kitaba tesadüf ederek almýp olduđunu ıpitir. Kitap k Ali Emirî, vakit geçirmeden giderek bu eseri ister. Ancak Hoçi Bey, yapıadıđý maddi sýkıntý sebebiyle dönemin Amerika büyükel bu kitabý hediye etmiş ve karşýlıđında bir miktar para almýptır. Pek çok kitaba sahip olan Hoçi Bey vaktiyle müracaat etmediđi Emirî adına üzülür. Bu olaydan sonra Kývâmî Tarihi ortadan kaybolur, Hoçi Bey de birkaç ay sonra vefat eder. Yýllar sonra saha Raif Yelkenci, Franz Babinger'e bütün parkiyatçýların tanýdıđý sahaf Rýza Nasrullâh'ın Kývâmî adlý birisi tarafından yazýlmýp, bilinmeyen Fetihnâme adlý bir elyazmasını Almanya'ya sattýđını söyler.

Hikâyenin gerisini Babinger böyle anlatır: "Hoçi Bey'in, dostu Ali Emirî'ye oyun oynadıđý püphesizdir. Sözü geçen kitabý hiçbir s Amerika elçisine satmamýp, evinde saklamýptır. Kitabın, aslında kimin malý olduđu bilinince, bu gizlemenin sebebi daha kolay anlabýlır. Elyazması, zamanında bir sultanın malý idi; Avrupa kütüphanelerinin serilerini tepkil etmiş emsali gibi saraydan abýrı pazara çýkarýlmýp, Ýskender Hoçi Bey onu elde etmiş idi. Ýskender Hoçi Bey, hayata gözlerini yumunca, dolu dolu sandýklar iç kitapları zaman zaman pazara sevk edilmiş, böylece Fetihnâme, Rýza Nasrullâh'ın eline geçmiş, nihayet bu tek elyazması, 193 yýlýnda Berlin-Prusya Devlet Kütüphanesi'ne satýlmýptý. Bu elyaz-ması, Ykinci Dünya Savaşı'nda Beuron Manastýrı'na, orada Tübingen'e nakledilmiş olmasa idi harap olacak, belki de çalýnacaktý." Rýza Nasrullâh'ın Berlin Milli Kütüphanesi ile olan ticarî münasebetini senelerden beri bilen Babinger, çok kısa bir sürede kitabý bulur ve 1955 yýlýnda eserin týpkýbasýmını yayımlar.

Diyar diyar dolayan eser

Anlabýldýđý kadarıyla Fetihnâme, gün yüzüne çýkana kadar Fatih'in diyar diyar dolayması gibi elden ele gezmip durmuş. Ancak kaleme alan Kývâmî'nin kim olduđu belli deđil. Fetihname'yi yayına hazýrlayan Ceyhun Vedat Uygur'a göre yazarın tam adı Defterdar Kývâmeddin Kasým'dır; ama bu bilgi yapılan araştırmalar ile deđişebilir. Hem dil hem de tarih açıısından önemli bu e fethedilen mekânları kimi zaman nesir, kimi zaman nazım halinde anlatýyor. Kývâmî'nin seferlerin yapıldýđý gece, sabah, yaz, bahar gibi konuları tasvirindeki yalýnlık dikkat çekiyor. Kitapta, eserin transkripsiyonlu metninin yanında Türkçesi de yer alýyor. Mesnevî tarzında yazýlmýp bir tevhiidle başlayan çalıpma, dört büyük sahibinin ve ehlibeytin anýldýkları naat; ardından Sultan öven medhiye bölümüyle devam ediyor. Yazar, seferlerin arasına yerleptirdiđi dinî, ahlaki, hatta sufice manzumelerle eseri zenginleptirmiş. Ayet ve hadislerle desteklediđi mýsralarında cihadın faziletlerini, behitliđin yüceliklerini, tevhit inancını ve Hz. Muhammed'e (sas) bađlılıđını dile getirmiş. Fatih'in ömrünü gazaya hasretmedeki fedakârlýđından, kahramanlıđından, Ýslâm askerlerinin bahadırlýđından dem vuran Kývâmî, çalıpmanın sonunda kitabý 1487/88 Nisan ayında cuma gününde tamamladı. Her ne kadar kitabý yazarken çektiđi maddi sýkıntılara, çilelere yer verse de, yazarın eserini II. Bâyezid'e sunduđunda sultanın hazinesinden bir hayli nasıplendiđi anlabýlıyor.

Sultan Muhammed padişah olacak...

"Sultan Muhammed Han Gazi, Anadolu ülkesine padişah olunca Macaristan vilayetine ve Avrupa'ya ve Bulgar ülkesine ve Eflak'a, Ençâz'a, Dept'e ve Kýpçak'a, Bosna'ya ve Arnavutluk'a, Arabistan'a ve Acem'e, tâ bir yýllık yoldan, dehpetinden ve heybetinden atep düptü. Kâfirler ve müpriklar korkularından kan ıpediler. Bütün akýl sahipleri ve ıp bilir kípiller, yýldız ilminden an tarihçiler ittifakla böyle dediler: 'Yüce Allah yine Anadolu'ya bir padişah gönderdi ki, o, fethedilmedik ülke býrakmayacak, din ve diyanet görünmeyen memleketlerde mescidler yaptıracak ve minberler kurduracak, adına hutbeler okutacak; bütün bozgunculuklar onun zamanında yok olacak; kurt koyunla beraber yürüyecek ve hiç birbirine zıyaný dokunmayacak; yeryüzünde namly bir padişah olacak.'

Zaman

=====